

Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen

Jaarverslag 2024

LEDENCOMMISSIE UTRECHT EN VECHTPLASSEN

1. Inleiding

Het werkterrein van de Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen (hierna LC) omvat de provincie Utrecht en het Vechtplassengebied. Binnen dit gebied vallen twee Beheereenheden (BE): de Beheereenheid Utrecht en de Beheereenheid Vechtplassen. De BE Utrecht omvat onder andere de natuurgebieden Soesterveen, Op Hees, Eemland, Coelhorst, Kaapse Bossen en Haarzuilens. De BE Vechtplassen omvat onder andere de natuurgebieden de Vechtplassen, Botshol, Polder Groot-Mijdrecht en Tienhovense plassen.

Om de leden van Natuurmonumenten (hierna: de leden) zo goed mogelijk te vertegenwoordigen, is het belangrijk om te weten wat die leden vinden van het beleid van Natuurmonumenten. De LC onderzoekt dit door het organiseren van activiteiten waarin wij in contact komen met de leden en sympathisanten van Natuurmonumenten in de provincie Utrecht en het Vechtplassengebied. Voorbeelden van deze activiteiten zijn (thema)excursies en discussiebijeenkomsten. Bij dit alles werken we nauw samen met de medewerkers van Natuurmonumenten.

2. Samenstelling Ledencommissie

Tijdens de jaarvergadering op 8 juni 2024 hebben we na een wervingscampagne drie nieuwe ledenvertegenwoordigers welkom geheten: Reinoud Gemke, Ate Bremmer en Ben Viveen (aspirant-lid). Daarnaast namen we op 8 juni 2024 afscheid van Eef Silver en Michiel van Staveren.

3. Activiteiten 2024

De LC ging het afgelopen jaar meerdere keren in gesprek met leden en medewerkers van Natuurmonumenten tijdens de klankbordgroep bijeenkomsten, de jaarvergadering met excursie en de ledenbijeenkomst. De LC was vertegenwoordigd tijdens de ledenraadbijeenkomsten op het hoofdkantoor op 1 juni en 23 november. Verder heeft de LC invulling gegeven aan het plaatsen van artikelen en foto's in vijf nieuwsbrieven.

3a. Ledenbijeenkomst en jaarvergadering op 8 juni 2024

Elk jaar organiseert de LC een jaarvergadering op een locatie van Natuurmonumenten voor leden uit de regio. De jaarvergadering wordt standaard opgevolgd met een excursie in één van de natuurgebieden in de regio Utrecht of Vechtplassen.

Dit jaar nodigden wij de leden uit in De ledencommissie Utrecht en Vechtplassen uit voor de jaarvergadering en een excursie naar het prachtige weidevogelgebied Eemland georganiseerd. In totaal waren 70 personen aanwezig.

Na ontvangst met koffie en appeltaart in eetcafé Ootje Eppie in Eemdijk en een welkomstwoord van de voorzitter Tjebbe de Boer, zijn we om 10.00 uur gestart met de jaarvergadering. Tjebbe heeft de vijf speerpunten van Natuurmonumenten en de actie 'Beterschap natuur' toegelicht. De vijf speerpunten zijn Natuurkwaliteit, In beheer, Beschermen en beheren, Groeiende achterban en Klimaatvoetafdruk-bedrijfsvoering.

Vervolgens heeft Tjebbe gesproken over de themabijeenkomsten in 2024 waar het thema 'groen in en om de stad' centraal staat, de werkzaamheden van de klankbordgroep Vechtplassen (voor

bewoners van het Vechtplassengebied), het bijwonen van de ledencommissieleden bij de kwaliteitstoetsen bij beide Beheereenheden en onze rol in de landelijke Ledenraad. In de Ledenraad zijn de thema's 'lange termijnperspectief voor de natuur' en 'Natuurmonumenten als maatschappelijke beweging' actueel.

Tenslotte is Tjebbe ingegaan op de nieuwe opzet van de nieuwsbrieven. De Ledencommissie Utrecht en Vechtplassen brengt 5 keer per jaar een nieuwsbrief uit met vaste items zoals 'met de boswachter op pad', de column van Antonia en nieuws over landelijke acties. We hebben enorm veel respons op de oproep voor zelfgemaakte foto's gekregen en Tjebbe heeft daar de aanwezige leden nogmaals hartelijk voor bedankt.

Na de terugblik op het afgelopen jaar hebben we afscheid genomen van de ledencommissieleden Eef Silver en Michiel van Staveren. Vervolgens hebben twee nieuwe leden van de ledencommissie Ate Bremmer en Reinoud Gemke en aspirant-lid Ben Viveen zich voorgesteld. De aanwezige leden hebben de installatie van de drie nieuwe leden goedgekeurd.

Na de jaarvergadering heeft boswachter Jan Roodhart verteld over de weidevogels.

Natuurmonumenten beheert een grote oppervlakte weidevogelgebied Eemland met een grote rijkdom en verscheidenheid aan weidevogels. Ook de boeren in Eemland zetten zich in voor het weidevogelbeheer. In zijn inleiding heeft Jan een toelichting gegeven op het gebied, de weidevogels en het beheer van de weilanden. Daarnaast is hij ingegaan op de samenwerking met de boeren in het gebied. Vervolgens zijn we met de veerpont Eemdijk de Eem overgestoken en hebben we met elkaar gekeken naar de weidevogels. De groep was actief met elkaar in gesprek en hoewel er begin mei meer weidevogels te zien zijn, hebben we grutto, tureluur en kluten met jongen mooi kunnen waarnemen. De excursie duurde ongeveer anderhalf uur en we zijn begeleid door Jan Roodhart en zijn collega Niek van 't Klooster.

We kijken terug op een bijzonder geslaagde dag. Veel dank aan de boswachters voor de excursie en veel dank aan de aanwezige leden voor hun actieve deelname en al jullie vragen.

3.b. Klankbordgroep LC Utrecht en Vechtplassen

De LC organiseerde dit jaar drie klankbordgroep bijeenkomsten.

Op 21 maart 2024 vond de eerste klankbordgroep bijeenkomst plaats met het motto: '*Natuur vanaf je voordeur: stad en natuur verbinden*'. De spreker-inspirator was Harry Boeschoten, tot voor kort Programmadirecteur Groene Metropool bij Staatsbosbeheer. Circa 25 leden waren aanwezig, inclusief Michelle Osterhaus, gebiedsmanager Utrecht. Harry hield een betoog voor meer natuur in en om de woonomgeving van mensen. Dat is goed voor mensen (gezondheid, sociale cohesie, waterbeheer, klimaatmitigatie, sport, recreatie, vastgoedwaarde, betrokkenheid bij natuur) en goed voor de natuur. Natuur in natuurgebieden is niet genoeg, we hebben stedelijk groen nodig als verbinding tussen gebieden. Soorten moeten kunnen migreren. Er gebeurt al veel: denk aan geveltuinen, groene daken, begraafplaatsen, tiny forest, voedselbossen, groene schoolpleinen. Maar een structurele aanpak ontbreekt. Gemeenten én natuurorganisaties moeten meer over de grenzen van hun gebieden heen denken. En de samenwerking opzoeken. Het moet gewoon worden dat groen meegroeit met de stad. De discussie met en tussen de leden leverde het volgende op:

- Veel steun voor groen in en om de stad. Er werden veel kansen genoemd, die nog benut kunnen worden (ecologische (stads)landbouw, gemeentelijk groenbeheer, etc.).
- Rol Natuurmonumenten: kennisleverancier en 'ecologische coach'. Daarbij zouden leden in actie moeten komen in hun woonomgeving, met steun van de organisatie.
- Daarnaast zou NM op bestuurlijk niveau samen met andere natuurorganisaties moeten zorgen dat natuur standaard een plek krijgt in woningbouwprojecten, net als bijv. de fietsersbond. Dus

aan tafel met gemeenten en ontwikkelaars. Dit is actueel in Utrecht, o.a. rond de stad Utrecht en rond station Driebergen-Zeist.

- Veel leden wonen in de stad. Natuur is vaak ver weg. Natuurmonumenten als ledenorganisatie heeft de stadsbewoners nodig. Natuur dichtbij is dan belangrijk.

Hoewel we niets willen afdoen aan het enthousiasme van de aanwezige leden, moeten we ook opmerken dat het aantal leden dat afkomt op een avond over dit onderwerp tamelijk klein is.

De LC overweegt om de bevindingen van deze klankbordavond te betrekken bij de uitwerking van een 'casus' ten behoeve van het ochtendgedeelte van de LR op 1 juni 2024.

Op 1 oktober 2024 vond de tweede klankbordgroep bijeenkomst van dit jaar plaats in vergadercentrum Vredenburg in Utrecht. Er waren ongeveer 40 leden uit onze regio aanwezig. Het thema was: '*Doe mee. Kom in beweging voor de natuur*'. Een uitdagend programma met niet alleen een goed verhaal met mooie plaatjes, maar waar de leden deze keer echt de gelegenheid hadden om eigen input te geven hoe Natuurmonumenten haar achterban in onze regio actiever zou kunnen betrekken.

Het spits werd afgebeten door Willemijn Prast, programmamanager 'Beweging', die vertelde waarom dit thema een belangrijk onderdeel is van het meerjarenplan van Natuurmonumenten. Daarna volgde een voorbeeld van een bewoner van de Vechtstreek die in een persoonlijk verhaal vertelde hoe zij met succes in actie ("beweging") is gekomen voor de natuur in haar regio. In de Vechtplassen was namelijk een vaarroute gepland die mogelijk de rust en de ecosystemen zou verstoren. Op basis van kritische discussies met verschillende stakeholders, die onder andere de bewoner gemobiliseerd had, heeft Natuurmonumenten een goed onderbouwd advies kunnen geven. Mede door de acties van de bewoners heeft Natuurmonumenten zich succesvol uit kunnen spreken tegen de vaarroute en is daardoor de natuur behouden gebleven.

Na deze boeiende presentatie gingen we in groepen aan de slag met de vragen: (1) waarvoor zou je zelf in beweging komen, (2) wat heb je daarvoor nodig resp. wat belemmert je daarbij, (3) hoe zou dat (kunnen) zijn voor andere leden en (4) wat verwacht je daarbij van de ledencommissie en (5) tips om aan Natuurmonumenten mee te geven.

Er werden uiteenlopende discussies gevoerd zoals over de rol van informatievoorziening om in actie te komen, de band die je hebt met je omgeving wat je motiveert om je voor natuur in te zetten en dat de ledencommissie kan helpen om mensen te informeren over lokale initiatieven en kan helpen om contacten te leggen tussen geïnteresseerden.

Vervolgens werd namens de twee beheereenheden van Utrecht en Vechtplassen door Arjenne Bak nog twee suggesties ingebracht: Lokale lobby voor korte voedselketens (bijvoorbeeld een schap met producten rechtstreeks van lokale boer in de supermarkt) en de groene luis in de pels (groep vrijwilligers die proactief lokale en regionale plannen monitort).

We sloten af met een plenaire terugkoppeling vanuit de vier groepen en we kijken terug op een unieke en inspirerende avond. De samenvattingen zijn in de ledencommissie besproken als basis voor vervolgstappen.

Op 7 november heeft de LC een lezing georganiseerd en er waren ongeveer 70 leden vanuit onze regio aanwezig. De spreker was boswachter en tv-presentator Marieke Schatteleijn bekend van het programma BinnensteBuiten. Zij is tevens schrijfster van het prachtige boek '*Natuurzin*'.

Niet iedereen beleeft de natuur op dezelfde manier, toch weten we allemaal hoe fijn het is om in de natuur te zijn. Daar is wetenschappelijke onderzoek naar gedaan: er worden allerlei processen in het lichaam in gang gezet. De natuur buiten is letterlijk vervlochten met onze natuur - zowel fysiek als geestelijk. Maar, voor veel mensen vervult de natuur buiten maar een kleine rol in het dagelijks leven. De wisselwerking tussen mensen en de rest van de natuur is uit het lood geslagen en wij doen onszelf als mens daar flink tekort mee. Dat hoeft natuurlijk niet zo te blijven. Marieke heeft

ons meenemen in het thema: '*Natuurzin: Ontdek hoe de natuur ons gezonder, gelukkiger en creatiever maakt*'. Tijdens en na haar lezing zijn we met Marieke en met elkaar in gesprek gegaan over deze ontdekkingstocht.

3.c. Klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen

De klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen bestaat 6 jaar en de doelen van toen zijn nog steeds actueel. Als eerste goede communicatie tussen de leden van Natuurmonumenten en de bewoners in dit gebied. De beheereenheid ondersteunen met adviezen over alle stappen die in het kader van het natuurherstel nodig zijn.

De klankbordgroep Vechtplassen is vier keer bijeengekomen. Twee om het beleid van de Beheereenheid te bespreken. Op 4 juli is er in samenwerking met twee boswachters een veldexcursie georganiseerd naar de Oostelijke Binnepolder van Tienhoven. Doel was om omwonende die vragen hadden over de aanpak of het nut te laten zien en horen dat een natuurherstelproject dat - in 2019 is uitgevoerd - positieve effectieven heeft gehad. Boswachter Dirk-Jan van Roest vertelt dan hoe Natuurmonumenten dit gebied met de Provincie Utrecht heeft ontwikkeld tot Europese topnatuur met nieuwe petgaten, schrale graslanden en natuurvriendelijke oevers. Sindsdien broeden daar jaarlijks meerdere roerdompen.

De bijeenkomst in september ging over de kaders van het communicatiebeleid van NM met de omgeving. Een levendig gesprek waar ook aan de orde kwam wat de leden van de klankbordgroep zelf kunnen doen om de verbinding met bewoners en leden te verbeteren.

4. Bijdragen aan de Ledenraad

De LC leden participeerden in twee ledenraadsvergaderingen die plaatsvonden op het hoofdkantoor van Natuurmonumenten in Amersfoort. Voorafgaand aan de ledenraadsvergaderingen heeft de LC vragen gesteld naar aanleiding van de vergaderstukken, waaronder het Jaarverslag en de Meerjarenverkenning. Naast verenigingszaken en bestuurszaken kwam tijdens de ledenraadvergaderingen onder andere 'diversiteit' en 'lange termijn doelen natuur' aan de orde.

5. Reguliere commissievergaderingen

De LC heeft 8 keer vergaderd bij LC leden thuis. Tijdens deze vergaderingen heeft zij ook gesproken met de Gebiedsmanagers van de Beheereenheden. Ook heeft zowel met de Beheereenheden als met de landelijke organisatie afstemming plaatsgevonden over de communicatie met de leden onder andere via de Nieuwsbrieven.

6. Landelijke en regionale bijeenkomsten

De volgende bijeenkomsten werden door leden van de LC bezocht:

- Landelijke Klankbordgroep Public Affairs - 14 februari, 16 oktober (2x)
- Voorzittersoverleg - 24 april, 9 oktober (2x)
- Excursie Ledenraad - 6 april (1x)
- Ledenraad Hoofdkantoor - 1 juni, 23 november (2x)
- Vragenuurtjes: 27 mei, 28 mei, 18 november, 21 november (4x)
- Introductiedag nieuwe ledenvertegenwoordigers - 19 september (1x)

- Landelijke Webinars (Groencollege) - 6 april, 26 juni, 18 september, (3x)
- Kwaliteitstoets 'De Birkst en Coelhorst' - 24 juni (1x)
- Kwaliteitstoets 'Soesterveen' - 12 juni (1x)
- Veldexcursie Oostelijke Binnenpolder van Tienhoven - 4 juli (1x)
- Kwaliteitstoets 'Botshol' - 2 oktober (1x)
- Klankbordgroep Oostelijke Vechtplassen - (3x)
- Zwaluwstaartsessie BE Vechtplassen - (1x)
- Bijeenkomst landelijk jaarverslag 2024 - 9 december (1x)

7. Samenstelling LC Utrecht en Vechtplassen

De LC Utrecht en Vechtplassen telt 9 leden en kent eind 2024 de volgende samenstelling:

Tjebbe de Boer	Voorzitter
Gert Kamphof	Plaatsvervangend voorzitter, lid
Ingrid de van der Schueren-Brouwer	Secretaris
Sjaan Kasander	Penningmeester
Jos Berkers	Lid
Antonia Purrmann	Lid
Reinoud Gemke	Lid
Ate Bremmer	Lid
Ben Viveen	Aspirant-lid

8. Deelname aan activiteiten in 2024

Regionale activiteiten
Excursies, bijeenkomsten, klankbordgroepen met leden uit de regio Utrecht en Vechtplassen, deelname regionale activiteiten van regionale werkorganisatie of LC (regiodag, brainstorm, afstemming, kwaliteitstoetsen).
Landelijke activiteiten
Deelname landelijke activiteiten van LC (Ledenraad, themabijeenkomst, voorzittersoverleg, vertrouwenscommissie), deelname landelijk overleg (forum, klankbord, excursie, webinars, introductie nieuwe leden, bijeenkomst landelijk jaarverslag).

9. Financieel jaarverslag 2024 LC Utrecht en Vechtplassen

Dit jaar zijn uitgaven gedaan ten behoeve van: zaalhuur, catering, sprekers voor de organisatie van de klankbordgroep bijeenkomsten, jaarvergadering en ledenexcursie en varia.

Financieel overzicht LC Utrecht & Vechtplassen	
Budget 2024	3500 euro
Bestedingen 2024	2340 euro